

Ida Rachel Nielsen

Til min elskede lille Søn Ole!

”Et par dage i dit liv”

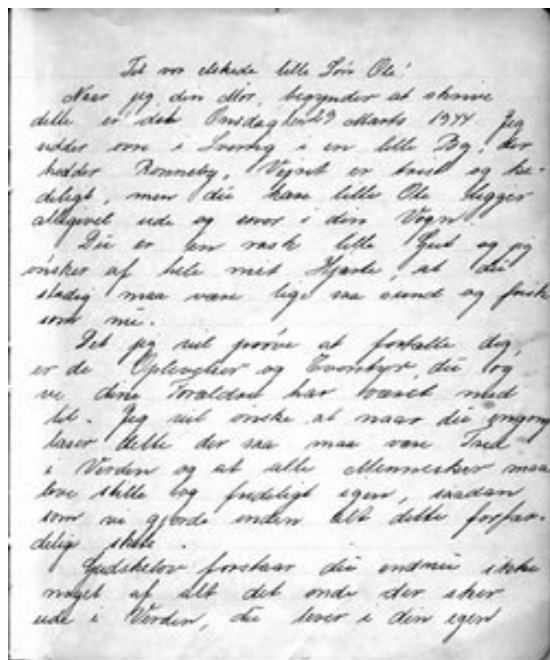
Kæreste Ole

Der har ikke været skrevet i denne Bog i mange, mange Aar. Da vi kom hjem til Danmark igen, skete der saa meget, at der slet ikke blev Tid til at skrive. Det meste af, hvad der siden er hændt, kan du næsten selv huske, men nu, hvor du næsten er voksen, synes jeg, at du skal have disse Optegnelser, og maaske vil du være glad for at kende lidt til alt det, du var med til at opleve, i dine allerførste Aar.

Du faar denne Bog paa din Konfirmationsdag, og den følges af vore inderligste Ønsker om Lykke og Held i Fremtiden.

Vi haaber, at du maa blive et godt og lykkeligt Menneske, og at vi, dine Forældre, altid maa være glade og stolte af dig.

Ida Rachel Nielsen
(født Weisdorff 1923)

Ole ved sin konfirmation 1957 – til højre med sin farmor, mormor og mor.

Til min elskede lille Søn Ole!

Naar jeg, din Mor, begynder at skrive dette, er det Onsdag den 29 Marts 1944. Jeg sidder ovre i Sverrig i en lille By, der hedder Ronneby, Vejret er trist og kedeligt, men du kære lille Ole, ligger alligevel ude og sover i din Vogn.

Du er en rask lille gut, og jeg ønsker af hele mit Hjerte, at du stadig maa være lige saa sund og frisk som nu.

Det, jeg vil prøve at fortælle dig, er de Oplevelser og Eventyr, du og vi, dine Forældre har været med til. Jeg vil ønske at naar du engang læser dette, at der saa maa være Fred i Verden, og at alle Mennesker maa leve stille og fredeligt igen, saadan som vi gjorde, inden alt dette forfærdelige skete.

Gudskelov forstaar du endnu ikke noget at alt det onde, der sker ude i Verden, du lever i din egen lille Verden, hvor din "Vov Vov" og din Dukke Lise betyder allermest for dig.

Dette skulle faktisk have været en Dagbog, men jeg vil prøve, om jeg kan erindre mig de Oplevelser, du har været med til i dit allerførste Leveaar.

Først vil jeg fortælle dig lidt om os, dine Forældre. Den 18 Juli 1939, mødte jeg den Mand, som blev min allerbedste Ven og Kammerat, og som jeg kom til at elske, og stadig elsker, af hele min Hjerte. Han blev din Far, lille Ole.

Jeg var lige fyldt 16 aar dengang og Far var 21 aar, saa vi var faktisk ikke meget mere end et par store Børn, men vi kom til at holde af hinanden, og det er jo alligevel det, der betyder mest.

Det var i Avedøre vi mødtes, Far var dengang Korporal, og lå ude i Avedøre lejren og den Sommer vi oplevede der, var en af de lykkeligste Somre, jeg nogensinde har oplevet. Jeg boede dengang hos nogle Bekendte i Avedøre, og om Aftenen, naar Far var fri fra

Tjenesten, kørte vi ud på vore Cykler, rigtige dejlige lange Ture, og vi nød rigtigt de lune og vidunderlige danske Sommeraftener. Naar vi blev trætte af at køre, standsede vi og satte os paa en Grøftkant og sludrede og saa hvordan Solen luende rød sank ned bag Træerne og til sidst blev helt borte.

Det, at sidde ude i den fri Natur paa en grøftkant med den man holder af og rigtig mærke hvor alle Blomsterdufter og hvor Fuglene synger og se Solen kaste sine sidste røde Straaler hen over Landskabet, det var vidunderligt dejligt.

Sommeren gik og jeg flyttede ind til Byen igen, men Far og jeg mærkede snart at vi ikke kunne undvære hinanden. Saa mødtes vi atter inde i Byen og vi syntes Livet var dejligt igen.

Vinteren gik stille og roligt i Danmark, men ude i Verden, var en ny Verdenskrig begyndt, England og Tyskland kæmpede igen, og mange Lande var blevet okkuperet af Tyskerne. Foraaret kom og med dette en mørk og frygtelig Tid for Danmark, men ogsaa en Tid der viste, at Danskerne ikke ville lade sig kue og beherskes af et fremmed Folk, men at vi ønskede Fred, Frihed og Selvstændighed.

Den skæbnesvangre 9. April 1940 kom. Det havde længe gæret, men vi havde alligevel ikke tænkt os dette. Da vi vaagnede op den Morgen, hørte vi at hele vort Land var blevet besat af tyske Tropper. I løbet af Natten var de kommet til København med store "Kulbaade" og op gennem Jylland kom mange, mange Tropper.

Det var en frygtelig sørgelig Dag, rundt omkring paa Kaserne blev der kæmpet, men ikke ret længe, højst en 4-5 Timer. Tyskerne var jo i Overtal, og vi Danske havde jo næsten ingen Vaaben. Over vore Hoveder fløj hele denne Morgen deres store modbydelige Bombemaskiner. Det vrimlede med Folk paa Gaderne, alle skulle ud og se og høre. Byen svirrede af rygter, en havde hørt et, en anden et andet. Ca. 20 unge danske Soldater havde sat Livet til.

Folk var meget, meget alvorlige, og hvor kunne vi være andet! Tyske Tropper marcherede gennem Københavns Gader, og Maskingeværer var sat op paa Gadehjørner og udenfor de store fremmede Gesandtskaber og Konsulater.

Byen svirrede af Rygter, og imens gik jeg og var angst for Far. Vi vidste jo ikke dengang, hvor mange Soldater der var blevet dræbt eller hvem. Jeg kunde ikke komme i Forbindelse med Avedørelejren. Det hed sig desuden at hele Lejren var brændt, saa du forstaar, lille Ole, det var frygtelige Dage inden jeg fik Besked om at Far levede og at der ikke var sket noget med Lejren.

Den 8. April 1940 var Far blevet udnævnt til Sergent, men det var jo ikke saaledes vi havde tænkt at fejre hans Udnævnelse. Men tiden gik videre, og alt var tilsyneladende

roligt igen, blot ikke som før. Tyske Soldater marcherede gennem Gaderne med klingende Musik og skraalede af fuld Hals "Wir fahren gegen Engeland"!

Paa Raadhuspladsen, Kgs. Nytorv og andre store Pladser holdt de off. Koncerter.

Tilskuerne til disse var dog kun "aandsvage og andre unormale Mennesker".

Naar "Græshopperne" færdes paa Gaderne, saaledes kaldte vi dem, de grønne Djævle, vendte Folk sig om og stod med Ryggen til dem. Hvordan de saa end vendte sig, saa de aldrig andet end Rygge eller mørke skulende Blikke. Jeg tror dette var effektivt, saadan noget gaar ud over Nerverne, og det kunde mærkes paa dem, hvor gerne de vilde snakke - men rigtige Mennesker svarede overhovedet ikke, eller hvis det var strengt nødvendigt, blot med Ja eller Nej. Det var i det hele taget meget faa der forstod Tysk.

Eet bandt alle os Danske sammen og det var vor gamle Konge, Kristian den 10. Om ham samledes hele Folket, i Ønsket om at Danmark inden alt for længe maatte blive et frit og selvstændigt Land igen. Mange nye Reformers og Opraab kom der til os Danske fra vore "Beskyttere" og vi mærkede snart hvad det ville sige at være et okkuperet Land. Alligevel gik livet videre, og Far og jeg blev ringforlovede paa min 17. aars Fødselsdag. Far var nu ellers blevet forflyttet til Holbæk, dertil var hele Avedørelejren blevet flyttet efter den 9. April. Tyskerne skulle naturligvis bruge Avedørelejren, de lagde desuden Beslag paa næsten alle Skoler og Kaserne.

Paa min Fødselsdag havde Far faaet fri, og han stillede inde paa Strøget og hentede mig fra mit Arbejde, med en stor Buket Blomster, røde Roser i Haanden og en lille Æske i Lommen. Da vi gik op ad Strøget trak han æsken op og gav mig den. Jeg troede det var et Armbaad eller lign, for vi havde slet ikke talt om at ringforlove os, saa jeg blev som lamslaaet da jeg aabnede Æsken og saa 2 glatte glinsende Guldringe. Det mest mærkelige af det hele var, at lige idet jeg aabnede Æsken var der en Gadefotograf der filmede os, ham havde vi slet ikke set.

Jeg fløj Far om Halsen og Folk paa Gaden troede sikkert jeg var blevet tosset, Midt paa Strøget tog vi Ringene paa, saa det var jo en lidt aparte Forlovelse, men lykkelige var vi begge.

Desværre kunne vi jo ikke være sammen saa tit, vi mødtes kun Lørdag og Søndag, men det var alligevel dejligt. Jeg husker ikke hvor længe Far var i Holbæk, men eet Aarstid tror jeg det var. Han blev Oversergent og saa blev han hjemkommanderet, men det gjorde ikke noget, for Far havde faaet Ansættelse ved Københavns Politi, og begyndte der allerede Dagen efter han var kommet til København.

I Mellemtiden var Folk ligesom begyndt at vaagne lidt op. Sabotagen begyndte og Tyskerne var rasende, nu kunne de ikke mere fremhæve Danskerne og Danmark. Det blev forbudt at forevise engelske og amerikanske Films og Aviserne var saa stærkt censurerede, saa skulle vi have Nyheder at vide, maatte vi høre det fra den engelske Radio. Alligevel levede vi vort Liv, og saa blev Far og jeg gift den 5. November 1941. Vi havde et dejligt Bryllup hjemme hos mine forældre. Vi var blevet viet paa Raadhuset, om Middagen og om Aftenen havde vi fest. Der blev holdt Taler, og vi sang og havde det dejligt. Far holdt tale for mig og vi "tudede" allesammen. Jeg tror altid der bliver "tudet" ved Bryllupper.

Om Aftenen kørte vi saa hjem til vort eget lille Hjem, dengang boede vi i Vanløse Hvor vi engang kommer at bo igen, aner jeg ikke. Da vi kørte fra mit Hjem stod alle vore Gæster nede paa Gaden og raabte Hurra, desværre havde vi ikke Risengryn, det var nemlig komplet umuligt at opdrive. Inden vi kørte havde Far faaet en Flaske Vin af mine Forældre, den skulle vi rigtig nyde på vores Bryllupsnat. Da vi kom hjem og Far skulle aabne Døren

tabte han Flasken og Vinen flød ned ad Trapperne, saa der lugtede af vin i hele Opgangen de første Par Dage. Over alt dette postyr glemte Far at bære mig ind over Dørtrinet, det opdagede vi først, da vi var kommet ind, saa der var ikke andet at gøre end at gaa ud igen og denne Gang kom jeg ind paa den rigtige Maade, som en brud skal, "paa sin Mands stærke Arme".

Det maa du endelig ikke glemme lille Ole, naar du engang bliver saa stor at du skal have dit eget Hjem, og en lille sød Kone.

Vi var lykkelige og vi havde det dejligste lille Hjem man kunne tænke sig. Et rigtigt Ønskehjem. Vi havde det vidunderligt nu, vi holdt smaa Fester hjemme hos os, og vi syntes at Livet var vidunderligt. Om Aftenen sad vi og sludrede og læste, og vi syntes at det var noget af det dejligste, at vi havde vort eget lille Hjem. Tiden gik videre, og nu ønskede jeg kun at jeg snart maatte faa et lille Barn og allerhelst en Dreng. Far syntes, at vi skulle vente, vi var jo saa unge, jeg var kun 19 aar, men Alderen betyder jo ikke noget naar blot man holder af hinanden. Det varede nu ikke saa forfærdeligt længe inden du meldte din Ankomst, kære lille Ole, og vi var lykkelige. Jeg fik travlt med at strikke og sy for du skulle jo have et rigtigt fint Udstyr, og vi talte om hvad vi skulde købe og hvad der behøvedes til saadan et lille menneskebarn.

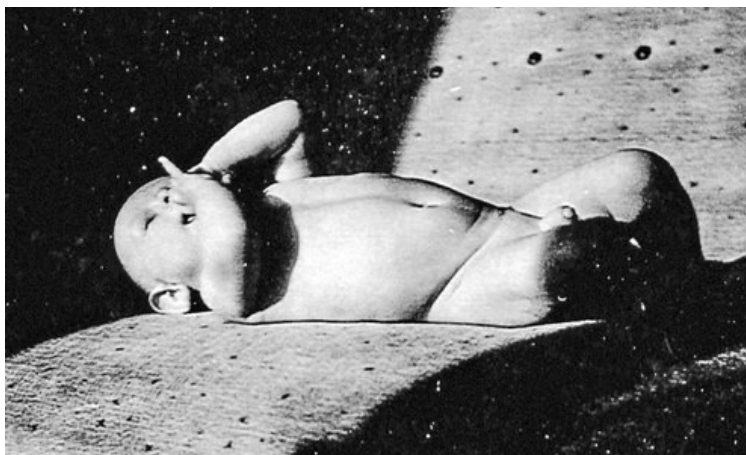
Naar Far og jeg talte om det lille pus vi skulle have, syntes jeg vor lykke var fuldendt. Det store Problem var jo hvad du skulle hedde, men det fik vi nu alligevel hurtigt løst, Far sagde du skulle hedde Ole, og saa blev det Ole, og du hed aldrig andet end Ole, naar vi talte om dig. Vi tænkte slet ikke paa, at vi eventuelt kunde faa en Pige, vi ville have en Dreng, og du blev en dreng, den dejligste og kæreste jeg endnu har set paa denne Jord. Det blev Jul 1942 og i Julegave fik Far og jeg et komplet Babyudstyr til dig, lille Ole. Der var de allerkæreste smaa Babytrøjer og Bukser og smaa lækre hvide Skindsko med blå Kvaster. Alt var blaat saa vi maatte have en lille Dreng.

Du kan tro vi var lykkelige for det Udstyr, det var komplet umuligt at opdrive Babytøj, og desuden var det sindsygt dyrt. Da julen var ovre begyndte Far at arbejde paa din lille Seng, for alt hvad du skulle have, lavede vi selv. Og du kan tro den blev kær, den blev malet lyseblaa, og saa blev der malet Billeder paa, af Isbjørne, Gemser og meget andet. Det var en rigtig lille Eventyrseng, men det var jo ogsaa vor egen lille Søn der skulle ligge i den. Om Aftenen naar Far arbejdede paa Sengen ude i Køkkenet, sad jeg der ude og strikkede alle de smaa fine Trøjer, Vanter og Støvler en Baby skal have. Du kan tro vi var lykkelige, vi havde det saa dejligt, og du, dit lille Pus, bandt os endnu mere sammen. Far sagde tit, at saa lykkelige som vi var, havde man næsten ikke Lov at være, det kunne umuligt vare ved. Det fik heller ikke Lov at vare ved, men det vil jeg fortælle om senere.

Foraaret kom, og alt var parat til at modtage dig. Torsdag den 4. Marts 1943 Kl.1 om Natten, mærkede jeg, at nu ville du selv have Lov til at aande og spise og alt det et Menneske maa for at leve. Jeg var helt alene hjemme, Far var paa Nattjeneste, Far var dengang paa Svendsgades Station ude paa Vesterbro, saa jeg maatte klare det helt alene. Jeg klædte mig paa, og gik ned og ringede efter en af "Zonens Ambulancer" , Det var bælggravende mørkt, vi havde jo "Mørklægning" saa det var jo en lidt underlig fornemmelse at gaa helt alene. Jeg turde ikke gaa op i vort hjem igen, saa jeg blev staaende og ventede paa Ambulancen nede paa Gaden. Ambulancefolkene, der hentede mig midt paa Gaden alene, kiggede jo lidt, men det var jo ikke svært at se at jeg skulle paa en Fødeklinik. Da jeg kom ind paa Klinikken, ringede jeg til Far, og sagde, at han skulle komme ind og se sin lille søn næste Morgen. Jeg troede jo det ville gaa saa nemt, jeg havde jo under hele Svangerskabet haft det storartet, og jeg arbejdede i Forretningen lige til en maaned før du skulle fødes.

Men saa nemt gik det nu ikke, desværre. Da Far kom næste Morgen, var du endnu ikke født, og jeg vred og vendte mig, saa han skyndsomt forsvandt ud af døren igen.

Hele Fredagen gik, og endelig Kl. 5 ½ om Aftenen, den 5. Marts 1943, kunne jeg holde dig, vor egen lille Søn, i mine Arme. Jeg tror aldrig, jeg har oplevet et lykkeligere Øjeblik i mit Liv, end netop det Øjeblik, de lagde min egen lille Dreng i mine Arme, og jeg lovede mig selv og Vorherre, at jeg skulle gøre alt i Verden for dig, lille Søn. Du var saa kær, saa lille og hjælpeløs, med smaa Duntotter paa Hovedet, og de klareste dejlige blaa Øjne, som du forundret spilede op, for rigtigt at se den nye Verden, du var kommet ind i. Jeg kunne slet ikke fatte at det, jeg i 9 Mdn. havde baaret under mit Hjerte, og givet Næring til, nu var et rigtigt levende lille Menneskebarn. Den Verden du var kommet ind i, var desværre ikke saa mild og god, men vi, dine Forældre, har gjort alt for, at du ikke skal mærke alt det onde, og vi vil blive ved med at beskytte dig og passe paa dig hele vort Liv.

Paa Vej ud fra "Fødestuen" fik jeg selv Lov til at ringe til Far, og jeg fortalte ham, at vor lille Søn endelig var født, og du kan tro han blev lykkelig. Det varede ikke mange Minutter, saa kom Far ind paa Kliniken og betragtede det lille Vidunder, vor egen lille elskede Søn, Ole. De 10 Dage, vi begge maatte blive paa Kliniken, var ellers nogle forfærdelige Dage, jeg tror aldrig København har oplevet saa mange Flyveralarmer, som netop de Dage.

Endelig kom den eftertragede Dag, vi skulle hjem, og Far kom og hentede os og bar dig paa sine Arme hele vejen hjem. Da vi kom hjem, kan du tro, der var fint. Far havde lavet det dejligste Puslebord til dig, mens jeg var inde paa Kliniken, og paa det stod alt hvad der skulle bruges. Vandfade, Sæbe, Pudder og Vaskeklude, din lille seng var saa fint redt, saa alt var parat til dig, lille Skat. Lejligheden var fyldt med blomster og Farmor og Mormor var hjemme, og havde lavet Kaffe. Saa det hele var vidunderligt. Jeg opdagede nu ellers snart, at det slet ikke var saa nemt at haandtere en sprællevende Baby, men det skulle jo gøres, for bades og skiftes skulle du jo. Du var ellers en rigtigt lille "Bølle" de første Par Nætter, du skreg hele Natten, saa Far til sidst maatte flytte ud i køkkenet og sove, men heldigvis varede det ikke saa længe.

Da du var 2 Mdn. gammel, maatte du med mig paa Hospitalet, du blev jo ammet, saa du maatte med . Vi var der kun i 10 Dage, men alle Sygeplejerskerne var helt vilde efter dig, du var saa kær og udspekuleret, at du skreg, naar de var i Nærheden, det kunne de i Reglen ikke staa for, saa du kom op og blev baaret paa Armen. Du havde lige lært at smile, saa du var begyndt at ligne et rigtigt lille Menneskebarn.

Da vi kom hjem igen, var det begyndt at blive Sommer, og du laa ude i Solen hele dagen, og var saa dejlig brun i Ansigtet og paa Benene. Køn var du, du havde friske røde Kinder, og saa saa kær ud med dine dejlige blaa Øjne, og du var begyndt at kunne lege med dit Legetøj, og hele Dagen laa du og pludrede og sagde de mest spændende, yndefulde og henrivende Lyde. Desværre blev du meget, meget syg da du var 4 Maaneder, du fik Tarmbetændelse og vi var saa bange for at miste dig, men gudskelov kom du dig og blev igen sund og rask. Da du kom hjem igen fra Hospitalet, var du den dejligste lille Vildbasse, man kunne se for sine øjne.

I mellemtiden var frygtelige Forhold begyndt i Danmark. Sabotage og lign. hørte til den daglige Orden. Mange, mange Fabrikker og Værksteder røg i Luften, men det var naturligvis kun dem, der arbejdede for den tyske Værnemagt.

Ligesaa snart det rygtedes, at den eller den Fabrik skulle overtages af Tyskerne, lige saa hurtigt vidste Sabotørerne det, og det varede derfor ikke mange Dage, før Leverancen var stoppet fra de paagældende Fabrikker. Folk gik ikke i Seng, før de havde hørt Drønene over Byen, saa vidste de, at de raske danske Drengene havde gjort deres pligt.

Pludselig en Nat, da du var ca. 5 Mdn. gammel, kom Far hjem og sagde, at nu skulle han rejse. Det var Odense og Svendborg det gjaldt. Der var Uroligheder, og der var Generalstrejke i ca. 8 Dage. I de 8 Dage strejkede alle Arbejderne, Postvæsenet og alle Butikker var lukkede. Madvarer fandtes ikke i Byen, Folk maatte skaffe det ude fra Landet hos Bønderne. Det var spændende Dage, og Tyskerne var rasende. Far havde i den Tid, han var i Odense, i ca. 14 Dage, Tjeneste næsten uafbrudt hele Døgnet, og der var ogsaa nok at gøre.

Arbejderne var helt vilde, alle Forretninger, hvis Indehavere var Nazister, blev fuldkommet ødelagte eller brændt. I Hjemmene, Nazisternes, blev alt Bohavet kastet ud paa Gaderne gennem Vinduer og Døre. Senere blev det altsammen overhældt med Petroleum, og saa blev der sat en Tændstik til, og saa var det besørget.

Tyskerne kørte rundt paa Gaderne i store Radiovogne og forbød Folk at færdes ude om Eftermiddagen og Aftenen.

Alligevel skete der store Sammenstød mellem Tyskerne, Politi og den civile Befolkning. Far har senere fortalt, at stod de foran en Butik og holdt Vagt, kunne det meget nemt ske, at der pludselig dryssede en Urtepotte, en mursten eller lign, ned i hovedet paa dem. Store Møtrikker, søm og andet røg omkring Ørene paa dem. Befolkningen var alligevel meget "large", kom de i farten til at smadre et forkert Vindue, kunne Indehaveren være sikker paa at der var kastet Penge ind i butikken, saa han kunne faa en ny rude. Men i de forretninger, der skulle ødelægges, blev der gjort probert Arbejde. Ruder Vægte, Diske og Montre var fuldkommen pulveriseret. Kaserne tøserne, "Feltmadrasserne", fik ogsaa sin del. Fik arbejderne fat i en saadan Tøs, der havde haft med Tyskerne at gøre, var hun ukendelig de første Par dage. Først klippede de alt Haaret af hende, saa blev alt Tøjet flaaet af, og saa blev hun malet eller tatoveret med store Hagekors paa Bryst og Ryg. Saa blev hun sluppet løs splitternøgen, og fik Lov at løbe sin Vej. Der var ingen der turde tage sig af en saadan Tøs, saa hun maatte løbe rundt saaledes, indtil Politiet eller Tyskerne samlede hende op. og kørte hende ud paa de tyske Kaserne. Endelig blev der Ro, Arbejderne gik i gang igen, men det havde kostet Menneskeliv paa begge Sider. Stemningen i København var paa Kogepunktet. Folk købte ind, saa det tilsidst var umuligt at opdrive Brød, Kartofler eller Konserves. Vi havde store Baljer med vand oppe i Køkkenet i tilfælde af strejke. Men Tyskerne kom os i Forkøbet, tidlig Søndag Morgen den 29. August 1943. blev det bekendtgjort i Radioen at der var Militær Undtagelsestilstand i hele Danmark. Store Plakater og opraab blev sat op paa Gaderne til Befolkningen. Paa dem stod der, at Tyskerne havde overtaget hele Magten. Regeringen var traadt tilbage, og alle vore danske Soldater var blevet interneret. En Del Soldater var flygtet over til Sverrig,

og slap paa denne Maade for Internering. En lille Del af vor Flaade var ligeledes kommet over til Sverrig, Resten blev sænket hjemme af vore egne, for ikke at falde i Tyskernes hænder. Ligeledes stod der, at al Sammenstimlen paa Gaderne var forbudt, man maatte højst staa 5 Personer sammen, og efter Kl. 8½ Aften maatte ingen færdes ude. Alle der var i Besiddelse af Skydevaaben, skulle straks afleverer disse til det tyske Politi. Overtrædelse af de paagældende forbud, ville blive straffet meget haardt, og strejke eller Opfordring til Strejke, ville blive straffet med Døden. Det var en frygtelig Tid der nu begyndte for Danmark. Vor gamle danske Konge var nu Tyskernes Fange. Var der for stærk Sammenstimlen paa en Gade, blev den ryddet med Maskingeværer, hurtigt og effektivt. Dag efter Dag kom der nye Opraab, Alle der havde Kendskab eller skjulte Sabotører vilde blive straffet med døden. Store Belønninger var udsat for den der ville angive Sabotører, men det var der heldigvis faa, der benyttede sig af. Gjorde de det, var de sikre paa Døden. En Morgen blev der fundet 3 Mand ude i Fælledparken, de hang oppe i Træerne, det var Angivere eller "Stikkere" og saaledes var den Skæbne der ventede dem. En frygtelig Lovløshed var begyndt i Danmark, og politiske Mord hørte til Dagens Orden, og byen København blev idømt mange, mange Bøder. Jeg tror en tysk soldat kostede 1 Mill. Kr. og de tyske Vogne og Biler kostede mange, mange tusinde Kr. Men Sabotagen kunne de ikke standse, den ene Aften havde vi udgangsforbud fra Kl. 8. Blev der saa Ro et Par Nætter, fik vi lov at være ude til Kl. 11. men det varede sjældent længe, førend det skiftede igen. I over et halvt aar havde København Udgangsforbud. Det var efterhaanden blevet forfærdeligt svært at skaffe Mad, Slagterforretninger og Viktualieforretninger havde kun aabent et par timer om Dagen, og flere Timer inden Forretningerne aabnede, stod folk uden for og ventede. Der kunne ofte være en "Kø" paa et Par hundrede Mennesker, og inden de sidste naaede ind i forretningen, var der som regel udsolgt. Det var næsten ikke til at faa Æg. Hvis man var fast kunde et sted, kunne man maaske være heldig at faa 3-5 Æg om Ugen. Cigaretter var det ogsaa helt tosset med. Man kunne faa en Pakke om Ugen, hvis man var fast kunde. Heldigvis Hjalp det jo meget, at Far var Politibetjent, vi manglede gudskelov hverken Mad eller Cigaretter, men det var alligevel tit meget svært.

Tiden efter den 29. August var frygtelig, vilde Rygter fløj rundt i hele Byen. Den ene Dag ventede vi husundersøgelse, og den næste Dag ventede vi at det danske Politi skulde interneres.

Vore Nerver var efterhaanden paa Kogepunktet, saa en Morgen, Lørdag den 2. Oktober fik vi et chok, da vi aabnede vore Aviser. Nu havde Tyskerne vist os hvilke Barbarer de var. Alle danske Jøder var i nattens Løb blevet taget til Fange af Tyskerne. Det hed sig, at

de danske Jøder havde foranlediget og finansieret Sabotagen. Alle danske Soldater ville nu blive frigivet i stedet.

Natten mellem Fredag og Lørdag var den mest forfærdelige i København. Mange, mange Tragedier udspillede denne Nat. Tyskerne kørte rundt i store Lastbiler og hentede alle de Jøder, der endnu var hjemme. Kvinder, Børn, unge og gamle, det betød ikke noget at Børnene græd eller at gamle og syge jamrede sig. De blev brutalt kastet ind i Bilerne, slaaet og sparket. Alle jødiske Hjem blev gennemløbet denne Nat, hvis der ikke blev fundet nogen hjemme, ødelagde Tyskerne i deres desperate Raseri alt, møbler blev ødelagt, Billeder blev skaaret i stykker, Døre blev sparket ind, jo! det er et Folk med Kultur.

Gudske lov fandt de ikke mange hjemme, Rygterne var fløjet i Forvejen, de fleste havde søgt Tilflugt hos venner og Bekendte eller skjulte sig i Sommerhuse langt ude paa Landet. Gamle og syge, Kvinder og Børn gik det værst ud over. Mange jødiske Mænd var, da de hørte Tyskerne paa Trappen, sprunget ud af vinduet, de troede ikke at deres Hustru og Børn ville blive taget til Fange. Men Tyskerne tog alle. Store tunge Lastbiler rullede frem i den mørke Nat med sin menneskelast, og uden for København laa store Transportskibe parat, for straks at føre de stakkels, ulykkelige Mennesker ned til Tyskland.

Da jeg læste det i Avisen Lørdag Morgen, Gjaldt mine første Tanke dig lille elskede Ole. Vi to var helt alene hjemme, Far var paa Tjeneste. Det var forfærdeligt, hvert Øjeblik ventede jeg, at de ville komme og hente os to. Ringede det paa Døren, turde jeg ikke lukke op. Mine Tanker var hos min Familie, mine Forældre og Søstre, men gudske lov vidste jeg at de havde skjult sig.

Endelig kom Far hjem, og jeg kunne faa Luft og græde ud, men det var der nu ikke Tid til. Foreløbigt mente Far ikke, der var Fare for os, nu gjaldt det først og fremmest at hjælpe mine Forældre og Familien. De måtte jo hurtigst muligt over til Sverrig, og Far var den eneste, der kunne ordne det, og hjælpe dem. De turde jo ikke vise sig paa Gaden, endnu Lørdag og Søndag. Der blev fanget Mennesker paa Gaderne, blot de lignede Jøder, eller havde et navn, der kunne minde om jødiske Navne. De Fiskere, der disse Nætter hjælp de ulykkelige over til Sverrig, gjorde det ikke alene af Godhed. De tjente Penge, Bunker af penge, Priserne blev jobbede frygteligt i Vejret, naturligvis var det meget farligt, det betød jo Døden, hvis de opdagede. Men det betød jo ogsaa en Barmhjertighedsgerning mod 1000 af mennesker.

Nu skulde Sabotagerne, efter Tyskernes Beregning, ophøre, nu var alle danske Jøder jo sat ud af spillet, men gudske lov blev den ved, og endnu i Dag, naar jeg sidder herovre i Sverrig og skriver dette, lyder der næsten hver eneste Naat store, store Drøn ud over hele Landet. Lørdag og endnu Søndag Formiddag var vi hjemme i vort Hjem, men nu turde vi

heller ikke blive længere. Nu maatte vi rejse fra vort eget lille Hjem, som vi havde været saa lykkelige i. Det Hjem, som for os var det dejligste paa Jorden, og fra vort elskede Fædreland Danmark. Vi Pakkede blot 2 smaa Tasker med dit tøj, det var alt hvad vi tog med os og saa rejste vi fra hvort Hjem. Det hjem, som jeg længes saa frygteligt efter at se igen, det gør saa ondt indvendig, naar jeg tænker paa det, at jeg er lige ved at tude. Vi tog over til nogle Venner, de boede ogsaa i Vanløse, og hos dem boede vi, lige indtil vi kunne komme af sted til Sverrig. Nu hvilede det hele paa Far, han maatte skaffe Skibslejlighed nu ikke alene til min Familie men ogsaa til os selv.

Hele Søndagen kørte Far rundt i Byen, alt skulle jo ordnes om Dagen, vi maatte jo ikke færdes ude efter Kl. 9 Aften. Vore venner pakkede vort Porcelæn og Køkkenudstyr sammen og tidlig næste Morgen kom et Flyttefirma og hentede vore Møbler til Opbevaring. Nu ventede vi blot paa at komme af sted. Det var nu ikke saa nemt, heldigvis havde Far Forbindelse med "De frie Danske". Gennem dem fik vi skibslejlighed, ikke alene for mine Forældre og os selv, men ogsaa for flere andre. Nu var der blot det store Problem, Pengene, tilbage, vi havde jo ikke saa mange kontante Penge, og vi skulde bruge 2000 Kr. for os tre, Vi kunne være kommet gratis over senere i Ugen, men vi turde ikke vente for din skyld, lille Ole. Altsaa maatte Far ud for at skaffe Penge, og du kan tro, lille Ole, vi havde mange skuffelser, inden vi fik skrabet Pengene sammen. Gudske lov fik vi nogle Penge af vore Forældre og af Fars Tante og onkel, saa endelig havde vi de 2000 Kr., der skulle frelse os fra Tyskerne.

Det var Mening vi skulde have været flygtet om Tirsdagen, men desværre blev det ikke til noget. Baaden vi skulde have været med, var ikke kommet tilbage fra Sverrig endnu, det havde været en frygtelig Storm. Hele Tirsdagen gik vi og ventede paa Besked. Du, lille Ole, havde faaet Sovetabletter. Lægen havde sagt. at naar du fik dem, ville du sove hele Tiden. De havde nu fuldkommen modsat Virkning paa dig, de virkede som "Ferietabletter", du har aldrig været saa spillevende, som da du fik de Sovepiller.

Da det blev Aften, var vi klar over, at det ikke ville lykkes os den dag, vi maatte jo ikke færdes ude efter Kl. 9 Aften. Endelig, Onsdag Formiddag, fik vi Besked, nu skulde det altsaa være. Forbindelsen var klar, vi skulde alle mødes paa Valby Station. Kl. 2. men vi maatte lade som om, vi overhovedet ikke kendte hinanden. De andre Familier ville blive afhentet af de unge Hjælpere, unge Kvinder og Mænd mellem ca. 20-30 Aar, de var aldeles straalende. Fra Valby Station skulde vi med Toget til Køge. Der skulde vi se efter en mand med hvidt Bind om Haanden, og ham skulde vi følge. Du kan tro, lille elskede Ole, det var en spændende Rejse. Da vi kom til Valby Station, og jeg gensaa min Familie, var jeg lige ved at skribe af Glæde, min lille søster Lillian raabte: " Se, der kommer Ida og lille

Ole, " men vi maatte lade som om, vi var vildtfremmede for hinanden. Endelig kom Toget, nu var den spændende Rejse begyndt. Ville det nu lykkes os at komme over til Sverrig, eller ville vi blive opdaget og standset, som saa mange andre og bagefter blive sendt til Tyskland eller skudt.

Hjælperne var fordelt over hele Toget, overalt stod de og holdt Vagt at intet uforudset skulde hænde. Og Far var ogsaa med, saa jeg maatte have baade dig, lille Ole, og Taskerne paa Armen. Far havde jo sin Revolver, og lidt duede den jo altid til.

Endelig var vi i Køge, var det nu rigtigt det hele, eller var vi lokket i en Fælde? Manden med det hvide Bind om Haanden havde vi opdaget, nu var det bare at følge ham, hvorhen anede vi ikke. Der var Masser af Tyskere paa Gaden, naar jeg saa en af dem, var jeg lige ved at skrigge og vende om og løbe min Vej, men vi maatte jo tage os sammen, og endelig var vi ved vort Bestemmelsessted. Det var en stor Restauration, da vi kom dertil, blev vi vist ind i et stort Værelse, her samledes vi efterhaanden alle, og saa blev Døren laast.

Nu kunde vi ånde lidt op, der blev serveret Middag, Snaps og øl, men jeg kunde ikke faa en Bid ned af bare Spænding. Hver gang en tysk Soldat gik forbi udenfor vore Vinduer, rystede vi af Skræk, men Gudskelov blev vi ikke opdaget, jeg forstaar endnu i Dag ikke, at det kunne lade sig gøre. Vi maatte vente længe her, Baaden skulle først sejle Kl. 8 Aften! Du og jeg fik et værelse for os selv, hvor du kunne faa lidt Fred og Ro, men du skreg og var helt umulig, saa jeg tænkte med Skræk paa, hvordan det vilde gaa, naar vi skulle ned til Baaden. Du var jo ikke mere end lige 7 Mdn. og forstod jo ikke, hvad det ville betyde, hvis vi blev opdaget. Kl. 7½ kom Far op og sagde, at nu skulle vi gøre os klar, nu skulle vi ned til Havnen.

Igen maatte jeg klare baade dig og Bagagen. Far gik allerbagerst for en Sikkerheds skyld. De unge Hjælpere havde sagt, at vi skulde gaa og sludre, som om, vi var ude og spadserere en Aftentur. Men vi kunne ikke faa en Lyd frem af bare Spænding. Turen ud af Molen og ned til Havnen forekom os endeløs, ville nu bare Baaden være der. Alle gik vi og ønskede, at der ikke maatte ske noget de sidste Par Minutter, vi endnu var paa dansk Jord. Endelig var vi helt ude, men der var intet Skib at se. Far havde fortalt mig, at det var et meget, meget stort skib, vi skulle med, naar først vi var om bord paa det, var der ingen Fare længere. Der vilde blive serveret Vin og Kager nede i Kahytten, og der ville blive fremlagt Cigarer og Cigaretter, saa vi rigtigt kunde nyde Turen.

Jeg ved ikke rigtigt, hvordan jeg havde tænkt mig Skibet, men da jeg saa en lille Fiskerskude lægge til, var jeg lige ved at besvime. Hvordan i Alverden kunne der være Plads til alle os Mennesker. Der var ikke Tid til at betænke sig, nu skulde det gaa i en fart.

Vi blev ligefrem kastet over i Baaden og ned i en lille bitte Kahyt, hvor der højst var Plads til 3-4 Mennesker, her stod vi nu ca. 20 Personer i ulidelig Spænding og Varme.

Endelig hørte vi Motoren gaa, nu var den sidste Del af vor Rejse begyndt. Ville den nu lykkes lige saa godt, som alt det andet? Efter et Par Timers Forløb i bælgravende Mørke nede i Kahytten, kunne vi komme op paa Dækket, hvor Resten laa. Det var forbudt at ryge og tale, den mindste lyd eller den mindste smule lys, kunne jo høres og ses milelangt, saa vi maatte være fuldkommen stille. Det var nu begyndt at storme, og Skibet rullede op og ned og op og ned. Det varede ikke længe, saa blev næsten alle Kvinder syge og kastede op.

Du, min egen lille elskede Dreng, havde allerede været syg længe, du laa fuldkommen stille, du var helt hvid i Ansigtet og laa som om du var død. Engang imellem kastede du op og græd og klynkede lidt, jeg kunne ikke se dig, der var jo bælgravende mørkt nede i Kahytten, men engang imellem strøg jeg en Tændstik, og det var frygteligt at se dig. Det varede ikke længe saa maatte jeg selv op paa Dækket og ofre. Jeg laa ud over Rælingen ved Siden af min Søster og en anden ung Pige, og vi ofrede alle tre, Far maatte ligge og holde mig i Benene, for at jeg ikke skulde falde ud og saaledes maatte vi ligge hele Rejsen.

Pludselig opdagede vi Lys ude paa Vandet, det var 4 tyske Patruljebaade, Motoren blev omgaaende standset og Sejlene maatte hejses. Det var frygteligt vi sejlede nu 4 m. frem og 3 m. tilbage, og endnu var vi meget meget langt fra Sverrigs Kyst. Vi maatte sejle meget, meget langt sydpaa for at komme fra de tyske Baade. Det var frygtelige og spændende Timer. Far og jeg havde bestemt, at var vi blevet opdaget, havde vi skudt os selv, men Gudskelov lykkedes det os at komme forbi dem. Da Motoren igen skulle sættes i Gang, var der Vrøvl med den. Resten af Vejen maatte vi sejle med halv Kraft. Men vi forsatte, og endelig efter næsten 6 Timers Forløb, kunne vi se Sverrig og alle Lysene, nu var vi frelst, nu kunne vi trække Vejret lettet, vi var paa svensk Farvand! Jo nærmere vi kom, jo mere spændende blev det, hvor ville vi komme i Land. Endelig kunde vi se Land rigtigt og Mennesker der stod og ventede paa os Kl. 3 om Natten og vinkede og raabte Hurra, vi kunne slet ikke fatte, at vi nu var saa nær Sverrig. Nu lagde Baaden til, og vi var frelst, og folk inde paa Land raabte velkommen til os. Vi græd og lo paa en Gang, og kunne slet ikke fatte, at alt det forfærdelige nu var forbi. Nu kunne jeg rigtigt faa dig at se, lille Ole, du var saa syg, saa syg, du var helt oversmurt med dit opkast, saa jeg næsten ikke kunne kende dig, men du blev løftet op i en svensk Kvindes Arme, og hun bar dig op i et lille Skur, det var Havnefogdens Kontor, herfra blev du og jeg kørt i Bil ind til Byen. Vi

var kommet til Skanør, og her blev vi denne nat, den mest nervepirrende Nat, Natten mellem den 6. og 7. Oktober 1943.

Vi blev indlogeret i en Missions sal, her stod opredte Senge til os alle, og der blev serveret Kaffe og Brød. Det var herligt, vi trængte rigtigt til noget varmt ovenpaa den kolde Tur. Endelig ved 4-5 Tiden paa Morgenen kunne vi komme lidt til ro, men du, lille Ole, var helt ødelagt af Turen, du græd hele Natten og kunne slet ikke falde til Ro. Næste Morgen maatte vi afsted igen, nu skulle vi med Toget til Vällinge, der skulde vi lægeundersøges og forhøres af det svenske Politi.

Da vi kom til Vällinge, blev vi modtaget af svenske "Lotter", de var ualmindelig hjælpsomme og søde, og de var saa glade for dig, lille Ole. De syntes du var saa kær, saa kær, de hjælp mig med at finde en Seng til dig, saa du rigtigt kunne faa hvilet ud. Du fik en dejlig stor Tøjkurv og i den laa du denne Nat. I Løbet af dagen, var vi blevet undersøgt og forhørt, nu ventede vi blot paa nærmere Besked om, hvor vi skulle hen. Denne Nat fik vi endelig sovet lidt, du var faldet lidt til ro, og Far og jeg laa i et Værelse sammen med mine Forældre, saa der var dejligt stille og roligt.

Næste Morgen fik vi Besked om, at vi skulle rejse igen, nu skulde vi til Osby. Vi havde jo ingen Familie eller Bekendte herovre og ingen Penge med, saa vi maatte paa en Forlægning. Lotterne var saa kede af, at vi skulle af sted, og at de skulle af med dig, du lille solstraale. De var helt vilde efter dig, og vi fik mange dejlige Ting foræret af dem, Lagner, Sæbe, Gryn og flere andre Ting. I Malmø skulde vi skifte Tog, og der havde vi en dejlig oplevelse. Morfar havde hele Tiden gaaet og været saa angst for sine gamle Forældre, og bebrejdet sig selv, at han var rejst, men der, paa Banegaarden i Malmø, stod begge de to gamle Mennesker. Du kan tro, der blev Glæde, vi græd og lo paa en Gang, men der var ikke Tid til saa meget, vi skulle jo med Toget til "Osby".

Der blev vi afhentet af en Dame, og saa blev vi kørt ud til "Skonsens Turistgaard" lidt udenfor Osby. Det var meget, meget smukt, og det var et dejligt Sted vi skulle bo. Huset laa højt oppe paa en Bakke, og neden for vore vinduer laa en stor Sø, helt omkranset af Skove. Livet her var en hel Ferie, vi havde et dejligt Værelse, og du kom dig storartet der. Luften var jo dejlig mild, saa det varede ikke længe, inden du igen fik friske røde Kinder. Til Huset hørte en lille Robaad, den laante Far og jeg meget tit, og det var Vidunderligt, helt at slappe af. Vi roede lange ture ud til de smaa Øer, der laa midt ude i Søen, og vi fiskede og havde det dejligt, d.v.s. vi fangede aldrig noget, men det var dejligt alligevel.

Far og jeg længtes alligevel efter at komme ud og bestille noget, vi trivedes ikke med at gaa og drive, og vi var der kun i ca. 14 Dage. Den Frue vi boede hos de sidste Par Dage inden vi flygtede fra Danmark, var svensk, og vi havde lovet hende at sende en Hilsen til

hendes Forældre og Søskende i Tyringe, desuden mente hun at hendes Faar sikkert kunne skaffe Far noget Arbejde, da han var værkfører paa en stor Maskinfabrik. Far skrev saa til ham, og fortalte, at vi var Flygtninge fra Danmark, og spurgte om der Mulighed for arbejde.

Det var nemlig meget svært at faa Arbejde dengang, det eneste man kunne faa, var Skovarbejdet. Det var Meningen, at Far skulle have været paa Skovarbejde, og jeg skulle saa have været "Kogerske" i Barakken, men vi turde alligevel ikke for din Skyld, lille Ole. Oppe i de store Skove, er der jo milelangt til nærmeste Telefon og Læge, saa det var alt for stor en Risiko, med saadan en lille Baby som dig. Det varede nu ikke mere end et par Dage, førend Herr. Bengtson kom ned til Osby og ville have os alle tre med, med det samme. Han havde skaffet Far Arbejde paa Fabrikken, hvor han var Værkfører, og nu kunde vi faa Lov til at bo hjemme hos ham.

Det lød jo storartet og Far rejste derop, og du og jeg skulle saa komme efter i løbet af nogle Dage. Nu begyndte en helt ny Tilværelse for os. Far arbejdede som "sliber" paa Skandinavisk Verktøjsfabrik". Han arbejdede paa Skift, saa han den ene Uge arbejdede fra Kl.5 om Morgenen til Kl.1 Middag, og fra næste uge fra Kl.1 Middag til 10-12 Aften. Nu havde vi rigtig Lejlighed til at lære Svenskerne at kende, vi skulle jo bo i en rigtig Arbejderfamilie, og selv leve som svenske Arbejdere. Vi flyttede til Tyringe i Begyndelsen af November Maaned 1943. Der var meget, meget smukt deroppe, med store Skove. Hele Byen bestod næsten udelukkende af Hoteller og Pensionater, det er et meget søgt Vintersportsted, der før i Tiden var meget besøgt af Danskere. Tyringe er berømt for sin smukke Natur og for den vidunderlige klare og rene Luft, og der ligger et meget stort og berømt Sanatorium i Tyringe. Vi boede i et lille Træhus, næsten alle Huse herovre er af Træ, der var 3 Stuer og Køkken i den underste Etage, og oppe paa Loftet var der et lille Værelse, der dog kun blev benyttet i sommertiden.

Vi fik lov at bo i den fineste Stue "Stadsstuen", og maden lavede jeg ude i Køkkenet paa Komfuret. Der findes ingen Gas i Tyring. Lagner, Tæpper og alt hvad vi skulle bruge laante vi af Fam. Bengtson. De var ualmindelig flinke og hjælpsomme mod os, og vi staar i meget, meget stor Taknemmelighedsgæld til dem.

Familien bestod af Hr. og Fru Bengtson og 3 Døtre. Den ældste arbejdede i Häsleholm som Barnepige. Häsleholm er en lille By i Nærheden af Tyringe. Hun kom kun hjem om Søndagen, og naar hun ellers havde fri. Lycky, den næstældste hjemme, var 17 aar og arbejdede paa Kontor paa en Legetøjsfabrik i Byen, og saa til sidst kom lille Maud. Hun var 10 aar, og hun var den sødste lille Barnepige og legekammerat for dig. Du var saa glad for hende, og I kunne rigtigt lege sammen.

Du var lige begyndt at kravle, og i to for rundt i hele Huset og pjattede og lo. Du havde faaet en grufuld Vogn foræret, en stor høj gammel Kasse, Far og jeg kaldte den altid "Panservognen", og den lignede den godt, der manglede kun Maskingeværet.

Men du laa lunt og godt nede i den, og du var ude hver eneste Dag, hvad enten det regnede eller sneede. En rigtig rask og sund lille Gut var du. Fru Bengtson havde Høns og du var saa glad for "Pytterne". Naar du sad ude i din vogn, kastede vi Gryn rundt omkring den, saa kom "Pytterne" og plukkede dem op, og du jublede og morede dig dejligt. Du trivedes storartet og du begyndte at forstaa, hvad vi sagde til dig. Du kunne "klappe Kage" og vise, hvor stor du var, saa du forstår, jeg var stolt. Der var blot en ting du ikke kunne eller ville lære, og det var sidde paa potten, du hylede og skreg i vilden Sky, naar Jeg prøvede paa det, saa jeg var tilsidst lige ved at fortvivle.

Det var ellers en meget mærkelig Tid, vi nu gennemlevede, men det var en tid, hvor vi lærte at være meget nøjsomme, og vi forstod først nu, hvor godt vi havde det før, hjemme i Danmark. Far havde en meget lille løn, men vi skulde jo leve af den, selv om det tit var meget svært. Vi levede fuldstændig som den svenske Familie, vi boede hos. Der er meget stor forskel paa den danske og den svenske Arbejder. Levestandarden er meget lavere her end i Danmark. Deres Uddannelses Forhold og i det hele taget deres sociale Forhold er meget daarlige. Ligeledes deres Fagforeninger er meget langt tilbage. Jeg kan ikke fortælle dig alt dette i Detaljer, lille Ole, jeg vil blot forsøge at give dig et lille glimt af det liv vi levede dengang.

Det lakkede efterhaanden mod Jul, men vi kunde slet ikke komme rigtigt i Julestemning, vi længtes saa frygteligt hjem. Vi havde jo altid saadan glædet os til at fejre den allerførste Jul hjemme hos os selv, men vi maatte jo forlige os med Tanken. Vi skulle nu fejre en rigtig svensk Jul, Fam. Bengtson ville have, vi skulle fejre Julen sammen med dem. Det blev den første Jul, vi nu skulle fejre herovre i Sverrig, og jeg haaber og ønsker, at vi maa kunne fejre den næste Jul hjemme i et frit og lykkeligt Danmark. Jeg kan ikke mere huske alle Enkeltheder, men jeg ved at vore Tanker denne Aften var hjemme i Danmark, vi tænkte paa, hvor vidunderligt det kunde have været at fejre din første Jul, lille dejlige Ole, hjemme hos os selv.

Julemiddagen bestod af "Lutfisk" og risengrød. Jeg har aldrig i mit liv smagt noget saa rædselsfuldt som dette "Lutfisk". Det er Klip fisk, der bliver lagt i Soda og kalk, det ligger i denne Blandning i ca. 14 Dage, hvorefter det bliver udvandet. Det bliver kogt og serveret med Sennepssovs, men det smager som sagt grufuldt. Fam. Bengtson var ellers ualmindelig søde og hjælpsomme imod os, og de gjorde det saa godt de kunne for os, saaledes, at vi ikke skulle føle vor Længsel saa stærkt. Første Juledagsmorgen var vi i

Tyringe Kirke, og hørte "Juleotto", det var en meget smuk og højtidelig Gudstjeneste, der foregik Kl. 7 om Morgenen. Det var helt mørkt, da vi gik til Kirke, men alle Stjernerne tindrede og lyste paa Himmelen.

Anden Juledag bød Far og jeg Fam. Bengtson paa en rigtig dansk Julemad, Flæskesteg med rigtig sprød svær og Rødkaal, og du kan tro, de kunne lide det.

Julen gik, og efterhaanden blev det Nytaarsaften 1943-1944. Hjemme plejede vi altid Nytaarsaften at have det saa morsomt og rart, og vi havde pyntet vor lejlighed med Serpenter og Flag. Denne Nytaarsaften fejrede vi først i en Biograf, og bagefter gik vi hjem og drak Kaffe. Vi havde aabnet for Radioen og indstillede den paa Danmark og Kl. 12 Midnat 1943 hørte vi Raadhusklokkerne ringe det nye aar ind, og aldrig har vi ønsket saa stærkt at dette nye aar maatte bringe den Fred, vi saa længe har længtes efter og ventet paa. Bagefter gik vi udenfor Huset og kiggede op paa himlen og stjernerne, og jeg ved, at vi begge tænkte paa alt det, der er saa fjernt fra os, paa vort elskede Danmark paa vor familie og venner og paa vort eget lille dejlige Hjem. Gid vi maa gense alt det vi savner og længes efter inden alt for længe.

Far fik ellers en vældig smuk Opmærksomhed fra det nordiske Polisforbundet til nytår, et Malmaskebæger med inskription, det var jo en smuk Tanke, og den glædede os meget. Vi fik ogsaa en Hilsen fra Fars Politikommisær fra den Station, hvor Far var. Du var efterhaanden blevet en stor Dreng, vi havde laant en Kravelegaard til dig, og den var du meget glad for, du sad og legede og pludrede hele Dagen, og du kunne næsten gaa helt alene, du kunne gaa rundt i Stuen ved at holde dig fast i Stole og Skabe, og naar du blev rigtigt ivrig, kunne du godt gaa nogle Skridt helt alene, men lige saa snart du opdagede det, satte du dig ned paa Gulvet og sagde: "Uuh, Uuh"!

Endelig en Dag skete det store Vidunder, du kunde gaa helt alene. Mormor var netop paa Besøg hos os, og hun stod med en Plade Chokolade i Haanden, det var du helt vild efter, og da du aabenbart syntes, det varede for længe, inden du fik noget, gik du tværs over Gulvet hen til Mormor og fik et stort Stykke Chokolade til Belønning. Nu havde du opdaget, at du kunne gaa alene, og du stolprede rundt hele Dagen, og man kunne se paa dig, at du var meget stolt.

Jeg glemmer aldrig dine første vaklende og usikre Trin og dit lille Ansigt. Du saa saa kær ud, du lignede en rigtig lille " Prop". Du var ikke mere end lige 10 Mdn. saa vi var meget stolte af dig, og du havde lige faaet dine første Tænder, og endda 2 paa een Gang. Du var meget kvik og opfattede og lagde Mærke til alt, hvad der foregik omkring dig, det bedste du vidste, var at sidde i Vinduet og se ud paa Gaden, hvis der saa kom en Hestevogn eller en "Vov,Vov", forbi, jublede du og klappede i dine smaa Hænder.

Der var efterhaanden kommet Sne i Tyringe, og du kan tro, der var vidunderligt smukt ude i Skoven, naar alle Træer og Buske stod hvidpudrede med helt nyfalden Sne.

Byens Ungdom morede sig rigtigt, de løb paa Ski og Skøjter. Far og jeg prøvede ogsaa at gaa paa Ski, det var sjovt, men vi var ikke særligt dygtige, det var nemlig første Gang, vi prøvede det. Vi levede meget roligt her, vi havde jo ikke ret mange Penge, saa det var sjældent, vi fik Raad til at gaa ud og more os, en enkelt Gang gik vi i Biografen, det var alt. Der var ellers ret mange danske Flygtninge, ca. 300, saa vi traf jo stadig Bekendte. Der blev dannet en dansk Forening i Tyringe, og der havde vi Lejlighed til at se en del glimrende amerikanske og engelske "forbudtete Film, samt høre nogle vældig gode Foredrag. Der var i Mellemtiden blevet oprettet en "Politilejr" dvs. en dansk Militærforlægning, hvor alle danske Militære personer samledes. Far er Oversergent, saa naturligvis meldte han sig omgaaende, det var jo den eneste Maade, han herovre kunne hjælpe sit Land. Det varede ikke ret længe, førend Far fik Indkaldelse til Lejren. Den første Marts tog Far af sted, og nu begyndte igen et helt nyt Afsnit af hvort liv herovre i Sverrig. Lejren ligger i Nærheden af "Flishult" i Smaaland. Far er der stadigvæk, han har bundet sig til Krigen engang er slut. Meningen med Politilejren er vist den, at Politisoldaterne skal have en Uddannelse, der svarer til den, de engelske "Comandos" faar, og saa kunne sættes ind ved given Situation i Danmark. Det er en meget haard Uddannelse, de faar deroppe. Det er ganske almindeligt med marchture paa c. 85 km. om Dagen. Der er bygget et 2 Etagers Hus, udelukkende til Brug ved øvelser i Gadekampe.

Der er ca. 500 Mand deroppe, i de lejre 3 i alt, er der i øjeblikket samlet ca. 1500 Mand . Det blev din Fødselsdag, lille elskede Ole, din allerførste rigtige Fødselsdag, og den kunne vi desværre ikke fejre sammen, Far og jeg, Far var jo rejst til Politilejren "Sofielund" et par dage i forvejen, men jeg ved, at hans Tanker var hos dig, lille Ole, og du fik ogsaa saadan et fint Telegram. Du fik saa mange dejlige gaver, en lækker Flyvedragt, Legetøj, og en stor buket Blomster fra Danmark.

Jeg haaber og ønsker at vi kan fejre din næste Fødselsdag hjemme i vort elskede Danmark, sammen med vor Familie og alle vore Venner og Bekendte. Den 6 Marts, Dagen efter din Fødselsdag, rejste vi to saa fra Tyringe, og ned til Ronneby. Far havde fundet et lille Værelse til os, og det var jo nærmere for Far at vi bor her end i Tyringe. Du kan ellers tro Fam. Bengtson var kede af, at vi skulle rejse fra dem, de var kommet til at holde saa meget af dig, de vilde allerhelst have haft, at vi var blevet boende. Rejsen til Ronneby gik fint, du var jo nu en stor Dreng, saa det var ikke mere saa besværligt at rejse med dig. Du blev gode venner med alle Mennesker paa Toget, og du fik baade Chokolade, Æbler og Appelsiner foræret, saa det var jo en vellykket Rejse.

Det var et forfærdeligt Værelse, vi havde faaet, der var ikke noget Køkken, saa jeg maatte lave Maden paa en elektrisk Varmeplade inde paa Værelset, saa det var jo noget besværligt, desuden var værelset fyldt med Væggelus, men det opdagede jeg nu først senere. Det var forfærdeligt, naar du skulde bades, jeg havde kun et lille vandfad, det maatte du sidde i nede paa Gulvet, med benene udenfor. Det var en hel Vandpantomime, naar du var i bad, og naar du endelig var færdig, sejlede hele gulvet, jo det var festligt. Det var saa koldt og trist, da vi kom hened, og Far kom kun og besøgte os Søndag. Du var efterhaanden blevet en rigtig "Spilopmager", men du var vældig flink til at lystre og forstod godt, naar du havde gjort noget, du ikke maatte. Du var ogsaa flink til at sove, naar du blev lagt i seng om aftenen. Kl. 6 sov du hele Natten og vaagnede først næste Morgen Kl. 8, saa det var jo fint. Pludselig en Dag ringede Far hjem og fortalte, at han havde brækket Benet, og at det skulde lægges i Gibs, men heldigvis var det ikke saa farligt, og Far har ikke faaet noget "Men" af det. Far fik sygeorlov i 3 Uger, det var jo dejligt, selvom det jo var noget besværligt for Far, at gaa med det daarlige Ben. Vi nød rigtigt at være sammen hver eneste Dag i næsten en hel Maaned. Vi havde i Mellemtiden faaet en svensk Ven her i Ronneby, "Nisse", og en dag i Fars Sygeorlov kom han og inviterede os paa en Biltur til Karlshamm, en by der ligger ca. 30 km herfra. Det var en meget smuk Tur, og desuden kørte vi lige forbi "hallinge Flyveplads" og fik set en af de mange amerikanske flyvende Fæstninger, der var nødlandet i Sverrig. Den var meget imponerende og vældig stor. Da vi kom til Karlshamm, kørte vi først en dejlig Tur gennem byen, og bagefter var vi inde paa et Konditori og drikke Eftermiddagskaffe. Det var en dejlig dag og du var saa flink og sød hele tiden.

Jeg havde endelig, efter meget, meget Nøje og Besvær fundet en ny Lejlighed. Her bor vi endnu, den ligger paa Kungsgatan No. 21. 1. og vi flyttede hertil den første Maj. Den var dejlig stor, saa her kan du rigtigt røre dig. Her findes 2 Soveværelser, en vældig stor Opholdsstue, 7x7 m og et dejligt Køkken, indrettet med Elektrisk Komfur og staaLvask, det er noget andet end det lille Hummer, jeg havde før.

Jeg bor sammen med en ung Frue, hendes Mand er ogsaa oppe i Politilejren, men den første August skal hun flytte igen, hendes Mand har nemlig søgt ud af Lejren, for at være sammen med hende, de venter nemlig en Baby inden alt for længe. Jeg er vældig spændt paa, hvem jeg saa skal bo sammen med, Lejligheden er nemlig baade for stor og for dyr for en. Vi har det ellers vældigt godt nu. Du faar 245 kr. om Maaneden i Underholdsbidrag, og Far faar 3 kr. om dagen, foruden fri kost og logi, vask og uniform. Desværre kommer Far kun hjem lørdag og søndag, men saa kan du ogsaa tro, vi har det vidunderligt dejligt. Vi nyder det endnu mere, naar det ikke er saa ofte vi ses.

Billeder fra Ronneby

Vi har tit gæster her. En af Fars gamle Soldaterkammerater, Svend Madsen, han hedder nu aldrig andet end Mads, som jeg ogsaa kender fra Danmark, kommer meget ofte paa Besøg, vi har jo Plads nok her.

1. Juni. 1944.

I dag kom min søster Mirjam paa besøg. Hun er kommet lige fra Stockholm, hvor hun gaar paa Tegneskole. Miriam har faaet ferie i 3 Mdn. saa nu skal hun blive lidt henede og rigtigt nyde det. Det er jo længe siden vi har set hinanden, det er over et halvt aar siden, saa du forstaar, at hun glæder sig meget til at se dig igen, du lille dejlige Unge. Jeg tror ikke hun blev skuffet, du er saa sød og kær og saa dejlig brun og frisk, en rigtigt lille Vildbasse.

Tirsdag 6. Juni 1944.

Nu har de allierede endelig iværksat den længe bebudede Invasion. Den der forhaabentlig snart må bringe Befrielse og Fred til alle undertrykte og okkuperede Lande. Det er den, vi alle sætter vort Haab til. Gid det snart maa lykkes os at komme hjem til vort elskede Danmark igen. Far er desværre lige rejst hjem til Lejren i dag, jeg ville ellers gerne have talt med Far om alt det, der sker ude i Verden i øjeblikket. Jeg kan ellers tænke mig det koger og syder i lejren i Dag, og det kribler sikkert i mange Næver, efter selv at faa Lov at være med .

10. Juni 1944.

I dag har du været i Vandet for første Gang, du lille Liv. Vi har været ude ved en lille Sø der hedder "Herstorpsøen" . Den ligger ca. ½ times gang herfra. Der er meget smukt

derude. Vi havde egentlig slet ikke tænkt os, at du skulle i Vandet, men da du saa Vandet, var du lige ved at løbe derud med alt Tøjet paa, saa der var ikke andet at gøre, end at klæde dig af, og saa blev du glad, du satte dig helt ned i Vandet og jublede og lo, og du pjaskede og havde det dejligt, det var en Fornøjelse at se dig, men da du skulde op igen hylede og skreg du i vilden Sky. Det var nu alligevel en dejlig Eftermiddag, vi havde derude og du blev saa brun saa brun.

15. Juni 1944.

Der sker stadigvæk noget nyt hjemme i Danmark. Næsten hver eneste Dag læser man i Aviserne om Sabotage og lign. Hele den store Fabrik " Rekylsyndikadet ", der helt var overtaget af Tyskerne, er blevet sprængt i Luften af Patrioter og Sabotører. Forinden naaede de dog at fylde et Par Lastbiler med Vaaben og Amunnition, som sikkert vil gøre god Nytte.

Jeg vil fortælle dig om et lille Nummer Sabotørerne lavede i næsten alle københavnske Biografer. Midt under Forestillingen trængte de ind i Biografen, holdt Personalet i "Skak" med Pistoler. De byttede den ordinære Film ud med en " Karikaturfilm " af Hitler og hans Stab. Filmen blev ledsaget af en dundrende Propagandatale mod Nazismen. Det var en Film der gjorde stormende Lykke, der var mange der ærgrede sig over, at de ikke var gaaet i Biografen den Aften. Det resulterede i, at alle Biografer blev lukket af Tyskerne en Uges Tid. Historien er gaaet rundt i hele den frie Verdens Presse og den har vakt Jubel overalt.

Der staar desværre ogsaa meget ofte i aviserne om Henrettelser af Danske Patrioter, men Frihedskampen forsætter alligevel.

20. Juni 1944.

I Dag har jeg Fødselsdag jeg fylder 21 aar, desværre er Far ikke hjemme, men han naaede dog lige at ønske mig til Lykke, inden han rejste i Morges. Jeg bød Lis (den unge Frue jeg deler Lejligheden med) og min søster Mirjam paa Kaffe og Kager, saa jeg havde da lidt Fødselsdagsfest. Jeg har faaet en dejlig stor Buket Blomster fra Farmor og Farfar i Danmark, og Mormor og Morfar sendte mig Penge, saa jeg selv kunne købe, hvad jeg ønskede mig.

Aah, hvor jeg dog længes efter at være hjemme i Danmark igen, det er slet ikke efter noget bestemt, men bare det, at gaae hjemme paa Gaderne i København, se alle kendte Steder og Bygninger igen, og høre alle Mennesker tale dansk, det skal blive vidunderligt. Vort dejlige lille Hjem, hvor jeg dog længes efter at gense det. Det gør helt ondt indvendigt,

naar jeg tænker paa det. Gid der snart maatte blive Fred i Verden. Gudskelov forstaar du endnu ikke noget af det hele. Du leger og jubler hele Dagen, og er saa sund og rask og glad, men du kan tro vi længes, og vi glæder os til den Dag, vi atter kan sætte Foden paa dansk Jord.

28. Juni 1944.

Nu har Russerne sat ind med "Storoffensiven". Med Stormskridt gaar det nu mod Polen, Østpreussen og de baltiske Stater. Russerne er fantastisk dygtig Soldater. Fremrykning paa op til 80 km. om Dagen er ikke ualmindeligt.

3. Juli 1944.

Det er frygtelige Forhold, der raader i Danmark i Øjeblikket. Jeg har gemt en del Aviser, saa du selv engang kan læse om det, hvor forfærdeligt det er. Jeg beundrer de Folk derhjemme, jeg ville ønske, jeg selv kunne være med.

Min Søster Mirjam er lige rejst i Dag, hun er rejst ned til Mormor og Morfar i Osby, hun skal bo der de næste 2 Mnd. Du og jeg skulle egentlig have været med, men vi har alligevel ikke Raad til det. Mormor og Morfar længes jo meget efter dig, det er jo længe, siden de har set dig, og du forandrer dig jo næsten Dag for Dag, i denne alder. Du er saa dejlig og kær saa, du er lige til at knuselske.

Alle Mennesker er helt vilde efter dig, naar du gaar Tur med mig ovre i Parken kalder de paa dig baade fra højre og Venstre. De vil allesammen have, at du skal komme over og hilse paa dem. Du faar Jordbær, Chokolade og Karameller næsten hver eneste Dag. Der gaar ikke en dag, uden at du faar noget godt af dine venner, jeg forstaar godt alle de Mennesker, du er som en lille Solstraale, dit haar glinser som Guld og dine øjne tindrer og lyser og er saa blaa som den dejligste Sommerhimmel, og altid er du i godt Humør og jubler og ler. Du er begyndt at tale nu, man kan rigtigt høre, hvor gerne du vil. Munden staar ikke stille paa dig hele Dagen. Du er saa glad for din "Papa" saa det er en Fornøjelse at se jer sammen. Naar Far er hjemme, er der ingen andre end dig, der maa røre "Papa". Du viger ikke fra din egen Papa. I morges kunne du ikke begribe, hvor Far var blevet af, du var helt henne ved sengen og løftede Tæppet op, for at se om Papa havde gemt sig. Hver Mandag gaar du hele Dagen og leder efter Far. Lille Ole, du kan tro jeg ogsaa længes efter "Papa". Det er ligesom om, jeg slet ikke rigtigt lever midt i Ugen, alt er saa underligt trist, men hver Lørdag Søndag er det anderledes, da liver jeg op og er lykkelig og glad. Jeg er saa spændt paa, om Far faar Sommerferie, der er Tale om at de faar 8 Dage, det

ville være vidunderligt, hvis det blev til noget, saa kunne vi alle 3 rejse ned og besøge Mormor og Morfar i Osby, jeg længes saa meget efter dem.

Vi havde ellers en dejlig Eftermiddag i gaar. Vi tog med en lille Baad herfra Ronneby til "Kärø", det er en lille Ø, og der er meget smukt derude. Vi drak kaffe derude i Restaurationen og hørte paa Musikken. Du var saa sød hele Dagen, du løb og legede alene hele Tiden, nu er det en Fornøjelse at have dig med, nu behøver man ikke hele tiden at holde Øje med dig. Du er en rigtig lille Gut, du græder aldrig naar du falder og slaar dig, og det selvom baade Næsen og knæene bløder. Du har forresten lige faaet en ny Tand, saa nu har du hele 7 tænder.

9. Juli 1944.

Nu er vi endelig kommet til Osby. Far kom hjem forleden Dag og Fortalte, at han havde faaet 8 Dages Ferie, saa det gik i flyvende Fart med at faa pakket Kufferten og komme af sted. Vi havde ikke skrevet til Mormor og Morfar, at vi ville komme, saa de blev meget glade og overraskede, da vi pludselig traadte ind i stuen.

Det var et vidunderligt Sommergejr, da vi rejste hened, men nederdrægtigt varmt i Toget. Osby er en køn lille By, mine Forældre bor lidt uden for Byen, i et lille "Samhelle" der hedder "Sibborp". Jeg tror vi faar det dejligt her. Mormor og Morfar har en dejlig lejlighed lige ved "Osby Søen". Vi har lige været ude at bade, Far og jeg, Klokken var ca. 10 Aften og det var aldeles vidunderligt. En rigtig lun Sommeraften, Vandet var dejligt varmt og der fandtes ikke et menneske i Miles omkreds. Det er første Gang jeg har været i Vandet om Aftenen, men det bliver bestemt ikke sidste Gang, det var noget saa dejligt.

Tirsdag 18. Juli 1944.

Ja, saa er Ferien slut for denne Gang, og vi er nu igen tilbage i Ronneby. Far er allerede rejst op til Lejren igen, saa nu er her tomt og trist. Vi havde en dejlig Ferie, men Dagene gik bare alt for hurtigt. Selvom vi ikke havde særlig godt Vejr i Slutningen af Ugen, havde vi det alligevel dejligt, vi gik lange Ture og vi nød rigtigt at være sammen igen. Mormor og Morfar var meget kede af at vi allerede skulle rejse saa hurtigt, men far skulle jo til Tjeneste, saa der var ikke andet at gøre.

Du lille dejlige Unge, du kan slet ikke forstaa hvor din Papa nu er henne igen, men heldigvis er det snart Lørdag igen. Jeg glæder mig allerede meget, naar vi saadan som nu har været sammen hver eneste Dag i over en hel Uge, synes jeg, det er meget værre naar Far rejser igen, men jeg maa jo finde mig i det.

Far gør jo det han anser for sin Pligt for Danmark og jeg er trods alt alligevel baade glad og stolt over ham. I Dag har Far og jeg "Jubilæum". Der er allerede gaaet 5 Aar siden vi traf hinanden for første Gang. Jeg forstaar ikke, hvor aarene er blevet af. Naar jeg tænker paa det, er det som om det var i Gaar, men alligevel føler jeg det som om jeg har kendt Far hele mit liv.

Jeg er saa lykkelig og taknemlig for den tid, vi har haft sammen, og jeg ønsker af hele mit Hjerte, at vi ikke blot de næste 5 Aar, men at vi hele vort Liv maa være ligesaa lykkelige og glade for hinanden som nu. Selvom vi ikke har noget Hjem og slet ikke ved, hvad der venter os naar vi igen kommer hjem, betyder det saa lidt imod det, at vi alle 3 er sammen, og at vi holder af hinanden. Jeg elsker din Papa, lille Ole, og jeg er saa lykkelig og glad for dig, du lille Sol-straale, du har bundet os sammen og gjort os til den lykkeligste lille Familie.

20. Juli 1944.

I dag har en Klike tyske Generaler forsøgt Attentat paa Hitler, desværre lykkedes det ikke, men det tyder paa at en Revolte er ved at bryde ud i Tyskland. De tyske Generaler der forsøgte at myrde Hitler, ville styrte Nazistregimet og saa slutte Fred med England, Amerika og Rusland. De indser jo nu, at Krigen har de tabt.

Lørdag 22. Juli 1944.

Tænk, hvor trist, Far kommer ikke hjem i denne Uge, al Orlov er blevet inddraget, og alle Soldater, der er paa Ferie, er blevet kaldt tilbage. Det er den første Lørdag-Søndag Far ikke er her i Ronneby. I Gaar Aftes ringede han og fortalte mig det, og du forstaar vel, hvor Skuffet jeg blev. Jeg havde saadan glædet mig og købt saa meget dejligt og lækkert Mad, men nu maa vi saa selv spise det.

Da Far ringede, troede jeg allerførst, at han nu skulle rejse hjem til Danmark, men Far fortalte mig, at det mente han nu ikke. Situationen i Tyskland, efter Attentatet paa Hitler, kan jo udvikle sig til hvad som helst, saa derfor skal de være parate under alle Omstændigheder. Oppe i Lejren er Far i Øjeblikket Komandantofficiant for 5. Batalion- 3. Kompagni, saa han har forfærdeligt meget at gøre nu med at skrive Befalinger og lign. Desuden er han ogsaa Vaabenmester, dvs. han har oversigt over alt det Vaaben og Ammunition, der er udleveret til Kompagniet.

Lille Ole, er du egentlig klar over, at du har den allerbedste Far i Hele Verden!

Mandag 31. Juli 1944.

Ja, nu er vi oppe i "Flishult", du har vel nok været meget ude at rejse i dit Liv, du lille dejlige Unge. Du kan tro, her er vidunderligt smukt, vi kom i gaar og Far var ude ved Stattbonen i "Konga" og hentede os, og saa tog vi en Bil til "Flishult", det er ret lang vej fra Konga til Flishult c. 10 km. og den bugter sig i bakke og dal, så jeg var næsten helt søsyg, da vi endelig kom herud, men du syntes, det var sjovt, du jublede og lo hele Vejen.

Vi er langt inde i det mørkeste Smaaland, Byen Flishult bestaar kun af ca. 10 Huse, saa det er jo ikke særlig store Forhold. Det myldrer med danske Soldater her Dagen lang. Hele tiden lyder der Marchsange og Komandoraab neden for vores Vinduer. I gaar Søndag fik jeg Tilladelse af Oberstløjtnanten til at bese hele Lejren, og du kan tro, det var interessant. Jeg blev meget meget overrasket, da jeg saa den, jeg havde slet ikke ventet at den var saa stor, men der skal jo være nogle Huse, naar 500 Mand er samlet paa et sted.

Over Lejren vajede det svenske og det danske Flag og det var meget smukt at se mod den dejlige blaa Sommerhimmel og de store skove i Baggrunden. Husene, eller rettere sagt Barakkerne, er malet røde, saa det ser vældig festligt ud, og hvert Hus har et Navn, Far bor i "Trelleskansen", der er Navne fra næsten alle berømte Slag i Danmarkshistorien som Dybbøl, Bov, Flensborg og Isted. Jeg var inde og se Spisesalen og Køkkenet, og det var en gevaldig Størrølse, Gryderne havde. Det er Marinekokke, der laver Maden, og de jo kendt for at lave god Mad. Jeg var ogsaa inde og se Gymnastiksalen, den bliver desuden ogsaa brugt til Filmforevisning 3 Gange om Ugen og til Gudstjeneste om Søndagen. Paa Væggene hænger store Billeder fra forskellige Steder i Danmark. Det er Soldaterne der selv har malet dem. Lejrpræsten deroppe siges at være en rigtig "Guttermand", han forstaar rigtigt at tage Soldaterne, og desuden er han meget dygtig til at hypnotisere, så han gør vældig Lykke. Der er en rigtig Badeanstalt deroppe, med "Badstue", den hedder "København", ligeledes er der et Hospital samt Tandlæge klinik. Alt er nydeligt og praktisk indrettet, der findes Radiatorer i de fleste Huse, og der er indlagt vand i alle,

Jeg var ogsaa inde og se hvordan Far boede. Huset er ca. 10 m. langt, midt gennem Huset gaar en lang Gang og paa hver Side findes saa Kvarterene. Det var nu kun Befalingsmandsbarakkerne, jeg var inde og se, de bor 2 sammen paa hvert værelse, og de er store og pæne. I næsten alle Værelserne er Væggene behængt med farvestraalende "propaganda" plakater og kønne Piger. I den ene ende af Huset findes en Samlingsstue med ligge- og klapstole, den ser rigtig hyggelig ud med Radio og Billeder af Kongen og Dronningen.

Her sidder de om aftenen og spiller Kort og drikker the og lign. Jeg saa ogsaa Fars Uniform, den er syet som de engelske "comandos", Stoffet er graat, Jakken er ganske kort

og sidder tæt ind til Kroppen og i Benklæderne er der en forfærdelig Masse Lommer, paa armen skal der sidde et Baand hvorpaa der skal staa " Den danske Brigade". Til Uniformen hører der Skistøvler, Gamacher og en skraahue .

I Gaar aftes, efter du var lagt i Seng, var Far og jeg i "Tingsryd", vi var 8 i Bilen, da vi kørte herfra, alle de andre var Soldater fra Lejren, og jeg var den eneste "Kvinde". Vi var inde paa et stort Hotel, og vi havde det dejligt, vi sang og dansede og morede os godt. Det var en dejlig lun Aften med Maaneskin. Hotellet laa oppe paa en Bakke, og lige neden for var der en lille Sø, der var en vidunderlig Udsigt derfra. Vi kom først hjem ved 3 Tiden om Natten, og da var vi 11 i Bilen. Far og jeg sad fremme hos Chaufføren, alle de andre sad, laa og hang bag i Vognen, men vi havde det sjovt, vi sang og skraalede og jeg fik efterhaanden lært alle deres Soldatersange.

Tirsdag den 3. August 1944.

Ja, nu er det slut paa Ferien, i morgen vender vi næsen hjem mod Ronneby, men heldigvis rejser Far ned, han faar Orlov fra i morgen aften og til tirsdag Morgen. Vi har haft det vidunderligt, og det har været det dejligste Sommervejr hele tiden. Vi har Badet, daset og rigtigt nydt det. Far har ganske vist ikke haft fri hele Dagen, men han har dog været her et Par Timer hver dag. Pensionatet ligger jo heldigvis ikke langt fra Lejren, der er højst 10 min. Gang. Det er nu ellers en mærkelig Værelse, jeg har, der er hverken Vand eller Afløb og heller ikke elektrisk Lys, saa om aftenen maa vi bruge Sterinlys, men det er et dejligt stort Værelse.

Du er en dejlig Unge, lille Ole, og du er saa brun og lækker, og du er saa glad for Vandet. Vi bader i "Tjenan", det er en lille Sø lige her ved Pensionatet. Vi har taget en masse Billeder af dig, saa nu haaber jeg, de bliver gode. Naar du er lagt i Seng om Aftenen gaar Far og jeg dejlige lange Ture, og bagefter gaar vi ned og drikker Chokolade, og saa sidder vi sammen med Fars Kammerater og har det vældigt Gemytligt. I Gaar var jeg inde og se nærkampshuset, det ligger ca. ½ times Gang fra lejren. Om jeg begriber at de tør gøre alle de Øvelser i Huset, de kryber op af Siden, og ind gennem Vinduerne, og op paa tage, og de hænger i Arme og Ben i Bjælker og lign. Jeg blev helt svimmel ved at tænke paa det. Det er et 2 Etagers Hus, saa det vil jo ikke være rart at falde ned derfra, men det er jo klart, at de maa øve saadan noget. Vi spiste en mængde Jordbær og Hindbær paa vejen hjem, det vrimler med vilde Buske herude, saa vi skal vist være glade hvis vi ikke faar ondt i maven.

6. August 1944

Jeg vil nu prøve at give dig en Oversigt over Krigssituationen i Øjeblikket. I Dag, 2 Mdn. efter Invasionens Begyndelse, er Situationen denne, at de Allierede i Løbet af de sidste 8 Dage er rykket 120 km. frem i Nordfrankrig, og har besat et Landområde, der er mere end dobbelt saa stort som det, de havde besat fra Invasionens Begyndelse, og indtil for 8 Dage siden. Hele Bretagnehalvøen er afskaaret, og de allierede marcherer nu direkte mod Paris, og man maa således antage, at der nu virkelig er kommet Gang i Foretagendet.

I Øst kæmper Russerne og Tyskerne Om Warchava og de baltiske Lande, og Russerne er ved at trænge ind i Østpreussen, Tjekoslovakiet og Oberschlesien. Russerne har fra de begyndte deres Storoffensiv den 23/6 og til nu, tilbagelagt over Halvejen fra deres Udgangstilling og til Berlin. I Italien er de allierede naaet til Florens.

Paa alle Fronter trækker Tyskerne sig tilbage i vildt Kaos. Selv i den tyske Hærs Ledelse er der Kaos, idet Hitler lader den ene General efter den anden myrde, som følge af Attentatforsøget den 20. Juli.

Generalstrejken i København endte med Sejr for det danske Frihedsraad. Mange af de krav, der blev stillet, er imødekommet af Tyskerne, bl.a. er "Schalburgkorpset" og Frikorps "Danmark" blevet forflyttet til Ringsted.

Hver eneste Nat drøner mange hundreder engelske og amerikanske Bombemaskiner ind over Tyskland, og kaster deres ødelæggende og forfærdelige Last over Oliekilder og Fabrikker.

Gid Krigen snart maa være Forbi!

Tænk igen at komme hjem til Danmark, og leve som rigtige Mennesker. Jeg tror nu ikke det varer saa længe mere. Vi er i alle tilfælde hjemme til Jul, det er overbevist om, Gid det er sandt!

9. August 1944.

Du er saa smaat begyndt at tale nu, det lyder noget saa sjovt, naar du forsøger at abe efter, hvad man siger til dig, men særlig meget kan du nu ikke sige endnu. Vi har ellers faaet nogle nye "Kompagnoner", her i lejligheden en Fru Katrynelson (hendes Mand er oppe i Lejren) og hendes lille Dreng paa 6 aar, saa nu har du faaet en legekammerat.

Onsdag 16. August 1944.

Ny Invasion: Englænderne og Amerikanerne er gaaet i land paa Kysten mellem Nice og Marsielle i Sydfrankrig.

De første regulære franske Tropper er nu ankommet til Frankrig, og de bliver modtaget af det franske Folk med den største Glæde og Taknemlighed. Befrielsens Time staar snart for det franske Folk. Tusinder og atter tusinder af Franskmænd strømmer nu til de allierede Hære, for at tilbyde deres Hjælp, eller de slutter sig til de store "Friskarer", der er ved at blive oprettet af den franske Undergrundsbevægelse. Alle vil de nu være med til at befri deres Land fra Undertrykkerne.

En forfærdende Oplysning er kommet fra Danmark. 11 unge danske patrioter er blevet henrettet, fejlt skudt ned af det tyske Politi i en Kælder under Shellhuset.

Arbejderne i København har iværksat en 24 Timers strejke, som Udtryk for den Harme og Afsky, de føler over den forfærdelige Handling. Alle de stakkels Mennesker, der sidder fængslet i Shellhuset og mange andre Steder. Tænk de forfærdelige Lidelser, de maa udstaa, Tortur, Fornedrelser, Sult og maaske Døden. Det er frygtelige Tider.

Søndag 20. August 1944.

Nu er Far igen ikke kommet hjem paa Lørdag-Søndagsorlov, men denne gang er det frivilligt. Han har nemlig meldt sig til "Høstarbejde", de svenske Bønder trænger saa meget til Arbejdskraft i Øjeblikket, og saa faar han jo ogsaa Lejlighed til at se sig om herovre i Sverrig. Far er afrejst sammen med 8 Menige til "Blädinge", det ligger i nærheden af "Växjö". Han arbejder paa et stort Gods, som "Lesvinger", men han skal kun være der i 8 Dage, saa paa Lørdag er han her igen, og saa har han sikkert en masse at fortælle om sine Oplevelser.

Vi har stadigvæk et vidunderligt Sommervejr, det er meget, meget varmt, men desværre ogsaa meget tørt, Jorden trænger saa frygteligt til Regn, alle Grøntsager og Frugter er saa dyre i Øjeblikket, paa Grund af den megen Tørke.

Torsdag den 24. August 1944.

Paris er nu endelig befriet! Folk jubler og græder af Glæde, i Radioen høres næsten kun Franske Viser og Sange. Over hele England har kirkeklokkerne kimet i Dag, og saaledes vist Glæde over den franske Hovedstads Befrielse.

Da meddelelsen, om Paris Befrielse kom frem i England, blev den "fejret som den 14 Juli", "Bastilledagen" af alle de Franskmænd, der for Tiden opholder sig der, de dansede, sang og jublede paa Gader og Veje, og alle vi andre glæder os med dem og tænker paa den dag, da vi selv kan juble og glæde os over vort lille lands Befrielse. Rumænien har sluttet Fred med England, Amerika og Rusland, og har nu vendt sig mod Tyskerne. Jeg

tror, det kan komme til at betyde meget, for i Rumænien findes en del Oliekilder, og det er meget, meget vigtigt og uundværligt for Tyskerne.

Endnu en Strejke i Danmark, denne gang er det i Randers, de vil vise den Sympati, de føler for de 11 unge danske Patrioter, der for en lille Uges Tid siden blev henrettet af Gestapo. Tyskerne har svaret med Udgangsforbud fra Kl. 23 til Kl. 4.

Det er snart den 29. August 1944, den Dag der betød en Omvæltning for hele Danmark.

Det danske Frihedsraad, har sendt Flyveblade og Opraab ud, hvori der staar, at det danske Folk skal mindes dem, der har sat Livet til, ved at standse al Trafik og alt Arbejde i 2 min. kl. 12 Middag. Saaledes skal vi mindes den skæbnesvangre Dag. De beder ligeledes om, at Folk vil undgaa Demonstrationer og Sammenstimlen paa Gaderne denne Dag, da dette kan føre til frygtelige Situationer og faa uoverskuelige Konsekvenser.

Tyskerne venter kun paa saadan en Lejlighed, de har trukket store Styrker af Militær og Politi til København, med henblik paa den 29. August.

Det er ikke af Fejhed, vi bestemmer, at der ikke skal kæmpes, siger det danske Frihedsraad videre, men vi vil selv bestemme hvornaar vi vil kæmpe.

Opgørets time kommer snart! !

Februar 1945.

Ja, saa har vi igen modtaget et nyt aar, 1945, og vi har taget imod det med aabne Arme og haaber, at det nu maa bringe os den Fred, vi alle venter paa og længes efter. Jeg har ikke skrevet noget i lange, lange Tider og alligevel er der sket saa mange og afgørende Ting i denne forfærdelige Krig mod Nazisterne og Undergangen.

Freden er nærmere nu end nogensinde før. De allierede Hære strømmer over Grænsene i de af Tyskland okkuperede Lande. Befrielsens Time slaar forhaabentlig ogsaa snart for Danmark og Norge. Herovre i Sverrig staar "Politisoldaterne" Parat, de har alle faaet en glimrende Uddannelse og en udmærket Udrustning. Den væbnede Modstandsbevægelse hjemme er ogsaa klar, de venter kun paa Signalet fra de allierede, og vi haaber alle, at det ikke maa vare for længe endnu, inden de kan begynde paa deres Opgave, at rense Danmark for alle Nazister og Forrædere.

Der har været forfærdelige Forhold i Danmark i det sidste halve Aar. Den 19. September 1944 blev alt dansk Politi interneret og sendt til Koncentrationslejre i Tyskland. Mord og Røveri forekommer nu dagligt paa de danske Gader.

Herovre er alt til gengæld stille og roligt, vi venter alle. Vi har de saamænd godt.

Forretningerne bugner af Varer, men det er saa sørgeligt at tænke paa, at de næsten alle er tomme hjemme i Danmark og Norge.

Jeg kan ikke fortælle dig alt om, hvad der hænder i denne Tid, jeg har slet ikke Evner til at skrive, men jeg haaber at du alligevel kan faa lidt ud af disse Optegnelser, jeg har samlet til dig. Naar du kommer i Skole, skal du jo sikkert selv læse og lære alt om denne tid, og der vil naturligvis blive skrevet en Mængde Bøger, der meget bedre vil kunne fortælle dig om det hele.

April 1945.

Jeg sidder nu oppe i Stockholm, med Hovedet næsten helt inde i Radioen. Vi er rejst helt herop til Mormor og morfar, for at kunne følges ad hjem til Danmark efter at Far er rejst. Hele "Brigaden" ligger nu parat, et Sted i Sydsverrig, klar til at kunne rejse over til Danmark med faa Timers Varsel. Det er sikkert kun et Spørgsmaal om Timer, inden det "Ragnarok" hele Verden har gennemlevet, er endt.

Den frygtelige og grusomme Krig, der nu har staaet paa i over 5 Aar, den Krig, der har bragt saa megen Elendighed, Sorg og Nød over næsten alle europæiske Lande, er nu inde i sin Slutfase.

Jeg vil fortælle dig om en ganske forfærdelig Ulykke, der skete den 21. Marts 1945 i København. Engelske Flyvere angreb Shellhuset, men ved en katastrofal Fejltagelse blev den franske Skole ogsaa ramt af mange Bomber, 86 Børn, 10 Nonner og 7 andre Voksne mistede livet ved den forfærdelige Katastrofe. Hele skolen styrtede i Grus og alle de omliggende Huse ligeledes.

April 1945.

Jeg sidder stadig ved Radioen, der kommer hele tiden ekstra Udsendelser i Radioen. Hele Tyskland er nu ved at blive knust, og det er snart slut med det frygtelige nazistiske Regime. De allierede, England, Amerika og Rusland staaer nu med deres vældige Styrker inde i hele Tyskland. Berlin er nu næsten helt i Russernes Hænder.

Fredsrygter svirrer, det siges at "Himler", Tysklands "SS" Chef, har tilbudt Kapitulation, og i hele Verden venter man nu spændt paa de afgørende Forhandlinger, der finder Sted mellem de allierede Statsoverhoveder. Mange okkuperede Lande er allerede nu befriet af de allierede Tropper, og fri Regering er igen indsat, men naar man hører, hvor grusomme og frygtelige Ting de allierede har set og mødt paa deres Vej gennem de befriede Lande og gennem Tyskland, kan man ikke finde nogen Straf stor nok til de nazistiske Ledere og Krigsforbrydere. Der er befriet Fangelejre og Koncentrationslejre, hvor Fangerne har lidt saa grufuldt og umenneskeligt, at man bliver helt syg af de Afløringer, man læser om i

Aviserne. Man kan ikke fatte at Mennesker kan være saa sadistiske og fuldstændig uden menneskelige følelser.

De Fanger, der endnu fandtes i live i Lejrene, var som levende Skeletter, udhungrede, ude af Stand til at tænke og tale, mange kunne knapt gaa, saaa frygtelige Ting har de maatte udstaa, Tusinder og atter Tusinder af mennesker er døde af Sult og Lidelser, Baade Aandelig og legemlig Tortur har de været udsat for. Mange Fanger blev brugt som "Forsøgsdyr". Tyskerne indpodede dem med mange forfærdelige Sygdomme, Tyfus og lign. og undersøgte dem saa efterhaanden paa forskellige Stadier af Sygdommen, og senere blev de dræbt.

Det er saa frygtelige Forhold, der er blevet afsløret, at man knap kan skrive om det. Nogle Lejre var rene Dødslejre. "Udryddelseslejre" hvor Mennesker er blevet dræbt paa Samlebaand.

Jeg har gemt nogle "Udklip", maaske er det forkert engang at vise dig det, men saa vil du bedre kunne forstaa det Had, der ganske sikkert vil være i din Tid mod det tyske Folk, man maa ikke have medlidenhed mod Mennesker, der har kunnet tillade saadanne Lejre som "Buchenwalde" , "Maidanich" og andre ligende. Der findes ingen Straf stor nok til de Mennesker, der har haft med de Lejre at gøre hvad enten det er "SS" Mænd eller ganske almindelige Tyskere, det er saa djævelske Ting, der er foregaaet der, man fatter det ikke i vort oplyste Aarhundrede, og af det Folk, som skulde være hele de nye Verdens Herskere. Det forbandede "Herrefolk", der nu knust ligger og tigger om Fred, efter at have ødelagt saa mange Lande og dræbt Millioner af Mennersker.

1. Maj Kl. 21 Aften 1945.

Vi er i en Ulidelig Spænding, der er lige udsendt en Meddelelse i Radioen. "Hitler", den tyske "Fører" er i Eftermiddags død. Han tog Livet af sig, i en "Bunker" i Berlin, som saa derefter blev sprængt i luften af hans Soldater.

Han er blevet afløst af "Storadmiral Dönitz", som lige nu har udsendt en ny Meddelelse til det tyske Folk, om at Kampen skal Forsættes.

Vi kan næsten ikke vente til næste Udsendelse, der sker meget i løbet af de næste Dage eller maaske Timer. Den engelske Radio bringer ustandseligt Meddelelser til Danmark og Norge. Folk bliver formanet om at forholde sig rolige og vise en værdig og sikker Holdning og Optræden, indtil Signalet til Modstandsbevægelsen vil blive udsendt af de allierede og af Frihedsraadet.

Fred 5. Maj 1945

Danmark atter frit!!!

Den Følelse af Jubel der gennemstrømmer en, kan ikke beskrives.

I Aftes, den 4. Maj 1945, lød det over den danske Radio fra England:

"Montgomery har i dette Øjeblik meddelt, at Tyskerne i Holland, Nordvesttyskland og Danmark har overgivet sig".

Jeg turde ikke tro det, men senere i Udsendelsen blev det gentaget og baade "Kong Christian" og "Der er et yndigt Land" blev spillet. Senere blev det meddelt, at Kapitulationen traadte i Kraft i Dag til Morgen Kl. 8, og at alle Kirkeklokker over hele Danmark vilde ringe for den længe ventede Fred.

En stor Skuffelse var det, at ikke ogsaa Norge blev nævnt i Udsendelsen, men det varer bestemt ikke længe, inden Norge ogsaa er frit igen.

Den store, lange ventede vidunderlige Nyhed, for som en Løbeild over hele København. Tusinder og atter Tusinder af jublende Mennesker drog syngende gennem Byens Gader, de omfavnede hinanden, græd og lo af Glæde, og havde Flag og Bøgegrene i hænderne. Der kom Lys i alle Vinduer, tusinder Stearinlys lyste op i denne vidunderlige Aften. Vi herovre maa nøjes med at læse om det, og med at se alle Billederne i Aviserne, men vi er saa ubeskriveligt lykkelige. Kun kan jeg ikke lade være med at tænke paa alle de mange, der mistede Livet i Kampen for Friheden. Der er mange Hjem, hvor der nu bliver sørget over Savnet af en kærlig Søn, Mand eller anden nær Slægtning. Gid deres Indsats ikke maa være forgæves.

